

Aan de leden van de vaste Kamercommissie
Justitie & Veiligheid

Reclassering Nederland
Landelijk Kantoor
Bestuursondersteuning
Vivaldiplantsoen 100
3533 JE Utrecht
Postbus 8215
3503 RE Utrecht
(T) 088-8041000
(I) www.reclassering.nl

Datum	11 mei 2018
Onderwerp	Algemeen Overleg Reclassering, 17 mei 2018
Briefnummer	18.036/101876/CH/mm
Contactpersoon	Corine Hessel
Telefoon	06 - 1728 29 42
E-mailadres	c.hessel@reclassering.nl

Geachte leden,

De reclassering is positief gestemd. Over de intensivering van de samenwerking tussen ketenpartners, de korte lijnen die dat oplevert, de steeds betere aansluiting met het lokaal sociaal domein en de ruimte die er in toenemende mate is voor de professional om op de casus toegesneden keuzes te maken. Maar er zijn ook zorgen. Zoals het ontstaan van wachtrijen door het ontbreken van voldoende financiële middelen voor reclasseringstoezicht en de op handen zijnde beperking van de duur van de voorwaardelijke invrijheidstelling. De drie reclasseringsorganisaties dragen met deze brief graag bij aan het Algemeen Overleg Reclassering op 17 mei 2018.

Samenwerking & vakmanschap

De omgeving waarbinnen de reclassering opereert, verandert. De samenwerking tussen ketenpartners wordt steeds intensiever. Problematiek wordt benaderd vanuit ketenperspectief en gezien als een ketenverantwoordelijkheid en er worden ook partners buiten de traditionele strafrechtketen betrokken bij veiligheidsvraagstukken en de afdoening van zaken. Een goede verbinding met het lokaal sociaal domein is dan ook essentieel om daders en verdachten optimaal te kunnen controleren en begeleiden bij hun resocialisatie en terugkeer in de samenleving. Ook de RSJ onderschrijft dit in haar advies 'Reclassering in een veranderende omgeving'.

Daarnaast is ketenbreed een beweging zichtbaar waarbij weer steviger wordt 'geleund' op het vakmanschap van de professional. Professionals zijn immers een bepalende factor voor de effectiviteit van sancties. Het ministerie stelt de reclassering ook in staat om dat te doen, door de wijze van financiering en verantwoording van een deel van het reclasseringswerk anders in te richten. Zo wordt het mogelijk buiten de gebaande paden te denken en te handelen en meer maatwerk te leveren. Kortom, ontwikkelingen die positief stemmen.

Wachtrijen toezicht

Tegelijkertijd zijn er zorgpunten. In de loop van 2017 werd zichtbaar dat het aantal toezichten zich boven het kader ontwikkelt en dat de beschikbare middelen dus onvoldoende zijn om alle toezichten uit te voeren. De verwachting is dat de benodigde extra subsidie van minimaal € 5 miljoen, die eind 2017 werd aangevraagd, niet of nauwelijks wordt toegekend. Gevolg is dat de wachtrijen nog verder toenemen en dat toezichten niet kort na het opleggen van de straf kunnen worden gestart. Momenteel liggen structureel zo'n 800 tot 1.000 toezichten te lang te wachten om te kunnen worden gestart. Bovendien legt het extra druk op de schouders van reclasseringswerkers, die de wachtrij zien groeien ondanks hun overvolle caseload.

Uiteraard probeert de reclassering de wachtrij te beheren door de meest urgente hoog risico gevallen spoedig op te pakken. Dat betekent echter helaas niet dat de zaken die 'op de plank' blijven liggen, risicoloos zijn. De reclassering heeft immers niet voor niets de opdracht gekregen toezicht op deze daders te houden.

Voorwaardelijke invrijheidstelling

Al een aantal jaren heeft de voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.) de aandacht van politiek en samenleving. Er lijken veel misverstanden te bestaan over de v.i. Bijvoorbeeld dat het een automatisme zou zijn, terwijl het toekennen van v.i. een zorgvuldig afgewogen beslissing betreft. Of dat daders hun straf niet helemaal uitzitten en na tweederde vrij komen, terwijl dat onder strikte voorwaarden plaatsvindt en de v.i.-periode onderdeel van de straf is. Een goede uitleg over de strafoplegging en de v.i. zou enorm helpen. Ook voor slachtoffers en nabestaanden, die na het horen van het vonnis onjuiste verwachtingen hebben en later onaangenaam worden verrast.

Een zorg van de reclassering is dat het beperken van de duur van de v.i. tot *maximaal 2 jaar*, wat het huidige kabinet voorstaat, tot gevolg heeft dat voor een deel van de daders de tijd te kort is om met controle en begeleiding de gewenste gedragsverandering te bewerkstelligen.

Bovendien verwacht de reclassering een toename van daders die berekenend worden en niet met v.i. gaan, omdat zodra iemand 1 dag met v.i. gaat, deze conform de wet langdurig toezicht steeds kan worden verlengd. Een dader die niet met v.i. gaat, weet daarentegen precies waar hij aan toe is. Gevolg is dat deze daders zonder v.i., onbegeleid en ongecontroleerd de samenleving weer ingaan zonder dat is gewerkt aan bijvoorbeeld agressieproblematiek.

Enkelband

Naast de v.i. lijken ook over de enkelband misverstanden te bestaan. De enkelband is niet bedoeld om de muren van een cel na te bootsen of om vluchtgevaar te voorkomen. De band helpt de reclassering om te controleren of iemand de bijzondere voorwaarden locatiegebod en locatieverbod naleeft. In 100% van de gevallen heeft de enkelband dan ook gefunctioneerd zoals deze moet functioneren: overtredingen van locatiege- en verboden zijn vastgesteld, er is opvolging aan gegeven en er zijn consequenties aan verbonden.

Het doorknippen van de enkelband staat ook niet gelijk staat aan het plegen van recidive en het blootstellen van de samenleving aan hoge risico's; bij een flink deel van de 62 personen die in 2017 de enkelband doorknipten, was er geen sprake van een locatieverbod, maar uitsluitend van een locatiegebod, dat voornamelijk tot doel heeft weer ritme en structuur in het leven van een dader of verdachte te krijgen. Het zijn bovendien niet allemaal berekenende criminelen, maar ook daders met persoonlijkheidsstoornissen, een licht verstandelijke beperking of enkelbanddragers die in een opwelling de band doorknippen en zich de volgende dag weer melden.

De reclassering begrijpt natuurlijk dat er onrust ontstaat over het doorknippen van enkelbanden. Elke doorgeknipte enkelband is er één teveel, zeker voor slachtoffers en nabestaanden. Dat neemt echter niet weg dat de praktijk genuanceerder is dan wellicht op het eerste oog wordt gedacht.

Tot slot

De samenleving is gebaat bij een strafrechtketen die zorgvuldige beslissingen neemt, waarbij een juiste balans wordt gevonden tussen vergelding en preventie, tussen straffen en het voorkomen van recidive en nieuwe slachtoffers. Met haar kennis, expertise en ervaring – en in samenwerking met ketenpartners – levert de reclassering daaraan dagelijks een bijdrage. Met het oog op een veiliger samenleving.

Mede namens mijn collega's Ellen Sinnige van de Stichting Verslavingsreclassering GGZ en Hans-Martin Don van het Leger des Heils, Jeugdbescherming & Reclassering,

Met vriendelijke groet,

Sjef van Gennip
Algemeen directeur

cc.

De minister voor Rechtsbescherming, de heer drs. S. Dekker

Raad voor de Rechtspraak, heer mr. F.C. Bakker

Openbaar Ministerie, de heer prof. dr. mr. M. Otte

Openbaar Ministerie, mevrouw mr. M.A.J. Kunst

Dienst Justitiële Inrichtingen, mevrouw mr. A.L.C. Roelofs